een vrije zorgkeuze

Generiek Beroepscompetentieprofiel CAM-Professional 2030

Inhoud

Inleiding 3
1. Zorgvragen in 2030 4
1.1. Trends in integratieve zorgverlening 4
1.2. Welke trends zien onderzoekers, internationaal en nationaal? 5
2. Een nieuwe kijk op behandelen 7
2.1. Gezondheid in de 21ste eeuw 7
2.2. De kern van de CAM-Professional 7
2.3. Zelfmanagement 8
3. De bekwame CAM-Professional in 2030 - Competentiegebieden 9
3.1. Context 9
3.2. Zelfstandigheid en professionele verantwoordelijkheid 10
3.3. Bekwaamheid, opleidingsniveau en vereiste competenties 11
3.4. Kennis en vaardigheden en de CanMEDS-rollen 12
4. Werkveld en organisatie 21

Inleiding

Het Generieke BeroepsCompetentieProfiel is een afgeleide van het beroepsprofiel en gaat mede uit van de beroepscode. Het is een overzicht van verschillende kenmerken en kwaliteiten die horen bij een beroep. Het beschrijft wat het beroep inhoudt en welke vaardigheden en kennis hierbij horen.

Het Generieke Beroepscompetentiemodel van de CAM-zorgprofessional heeft de vorm gekregen van de specialistische opleidingen zoals de verpleegkundig specialisten binnen de medische en binnen de psyhco-sociale zorg. Binnen deze context is een hoge mate van kennis, vaardigheden en zelfstandigheid nodig en vraagt het opleidingsniveau van de hbo-opleiding én eventueel het uitstroom NLQF6. In dit Generieke Beroepscompetentieprofiel is gebruik gemaakt van het in 2010 in NL geïmplementeerde model van de CanMeds-rollen binnen alle gezondheid gerelateerde opleidingen.

De beroepsorganisaties die zijn aangesloten bij RBCZ, zijn ingedeeld in twee sectoren: de sector psychosociaal, en de sector medisch sociaal.

- Psychosociale therapie/ hulpverlening wordt verleend aan mensen met klachten op het psychosociale vlak. In de begeleiding of ondersteuning van de cliënt maakt de CAM-Professional naast interventies uit reguliere psychotherapeutische benaderingen, gebruik van methodieken uit de complementaire geneeswijzen[1] en vooral uit zijn specifiek vakgebied.
- Medisch sociale sector maken professionals gebruik van een basistherapie uit de natuurgeneeskunde, aangevuld met ondersteunende therapieën vallend onder de complementaire geneeswijzen. Ook homeopathie en oosterse therapie vallen binnen deze sector.

Therapeuten en professionals in alle sectoren hebben met elkaar gemeen dat ze de cliënt benaderen als een gezond mens met een klacht, die het vermogen heeft zichzelf met ondersteuning te helen. Dit leidt tot een andere benadering van de cliënt dan wanneer de klacht als deel van de persoonlijkheid wordt gezien, of hiervan wordt losgemaakt. Daarnaast beïnvloedt de vakdiscipline van de CAM-Professional zijn interpretatie van de klacht en de aanpak hiervan.

In dit Generieke beroepscompetentieprofiel worden de eisen beschreven die gesteld worden aan het professioneel functioneren van de CAM-Professional 2030. Vanuit dit Generieke BCP kan een specifiek beroepscompetentieprofiel worden gemaakt voor de prestatiecode of werkvorm die van toepassing is. En vervolgens kan het opleidingsprofiel uitgerold worden volgens de stappen van de afspraken rondom onderwijs in Nederland en Europa.

De Bolognaverklaring (1999) stelde de nieuwe ruimte voor het hoger onderwijs vast en vergemakkelijkte hiermee het mobiliteitsproces van studenten in Europa door de onderwijsstructuur van het hoger onderwijs binnen de verschillende Europese lidstaten beter op elkaar af te stemmen en zo een Europese hoger onderwijsruimte te creëren. Inmiddels heeft het Bolognaproces uitvoering gekregen in de meeste Europese landen. Dit gebeurde tevens vanuit de Europese gedachtegang van een leven lang leren. Vanuit dit Bolognaproces is in Nederland en België de NVAO ontstaan en de Dublin-descriptoren geven het raamwerk van de opleidingseisen die worden gesteld aan universiteiten en hogescholen. De taxonomie Van Bloom (onder andere) geeft met de 6 niveaus van leerdoelen het beheersingsniveau weer op in dit geval het Hbo-niveau.

[1] Voorheen vaak alternatieve geneeswijzen genoemd

1. Zorgvragen in 2030

In 2020 is er een evaluatie geweest van het CanMed model en is er een aanscherping gekomen op basis van de maatschappelijke ontwikkelingen. Er staan ons de komende jaren veel veranderingen te wachten, in de maatschappij, de zorg en de beroepsuitoefening van professionals op het terrein van de zorgverlening. Welke trends verwachten de CAM-Professional? Welke zien zij nu al in hun dagelijkse beroepspraktijk.

1.1. Trends in integratieve zorgverlening

Comorbiditeit en complexere zorg
De toename van het aantal ouderen door onder andere de vergrijzing en verbeterde zorg, leidt tot een toename van comorbiditeit/ multimorbiditeit. Die ontwikkeling leidt tot complexere zorg en vraagt om hoger opgeleide professionals.

Beroep in beweging
Hoewel alle beroepen in de zorg 'in beweging' zijn, geldt dit voor het beroep van de CAM-Professional in het bijzonder: de beroepsuitoefening, de rol en positie zijn nog volop in ontwikkeling. Vooral de ontwikkeling naar professionalisering met behoud van de eigenheid van het beroep gaat onverminderd door. Ook zullen CAM-Professional steeds meer naar buiten treden, hun rol waarmaken en voorbeeldfuncties vervullen in de ontwikkeling van hun beroep, de eventuele specialisatie die iemand heeft en de integratieve zorg in het bijzonder.

Nieuwe inzichten in de praktijk
De CAM-Professional werkt behalve evidence based ook op basis van evidence based practice. Dat vertaald zich in het gebruik maken van wetenschappelijk onderbouwde effectieve methoden én op ervaring berustende behandelingen. Er zijn tal van voorbeelden waarin CAM-Professional - na pilots - een nieuwe werkwijze hebben doorgevoerd.

Toenemend belang van preventie
Toenemende welvaart, toenemende technologische mogelijkheden, demografische ontwikkelingen en meer nadruk op preventie, is het gebruik en daarmee de druk op de gezondheidszorg toegenomen. Niet voor iedereen is de gezondheidszorg toegankelijker geworden.

Preventie wordt steeds belangrijker, zowel het voorkómen van aandoeningen door een gezonde(re) levensstijl als het voorkómen van complicaties en gevolgen van aandoeningen. Dit vraagt een specifieke bekwaamheid in de preventieve zorg. Het belang van preventie wordt in het algemeen nog niet voldoende ingezien. Zo kunnen CAM-Professional in de eerste lijn een grotere rol spelen bij de bevordering van zelfmanagement en gezond gedrag en bij de vroege signalering van verdergaande ziekteprocessen.

Wegvallen van traditionele netwerken
Steeds vaker ontbreken bij cliënten traditionele sociale netwerken, zoals die van buren en mantelzorg. Dit maakt een goede ketenzorg, die de situatie van de cliënt centraal stelt, en waarin CAM-Professionals een rol kunnen spelen, nóg belangrijker. Bij de situatie van de cliënt wordt niet alleen de thuissituatie betrokken, maar ook de mate waarin hij in staat is om te gaan met de gevolgen van gezondheidsproblemen (coping).

Mondige cliënten
De mondigheid en kennis van cliënten nemen steeds verder toe. Cliënten komen vaak zelf al met ideeën over hypothesevorming of diagnostiek en behandeling, opgedaan via internet. Voor de CAM-Professional is het een belangrijke taak om - op basis van de eigen deskundigheid samen met de cliënt de validiteit van de informatie te beoordelen.

Kennis van ethische zaken
Nieuwe technische en wetenschappelijke ontwikkelingen en een toename van behandelmogelijkheden leiden steeds vaker tot ethische kwesties, bijvoorbeeld de vraag of een behandeling al dan niet zinvol is. De groeiende - en positief te waarderen mondigheid van cliënten en hun naasten maakt het belang van kennis van ethische zaken en goede communicatievaardigheden van CAM-Professionals steeds groter.

Toename regeldruk
De afgelopen jaren is de regeldruk, en daarmee het verantwoording afleggen voor en verslag doen van activiteiten, sterk toegenomen. Visitatie, interne en externe audits.

1.2. Welke trends zien onderzoekers, internationaal en nationaal?

Internationaal
In Europa is het complementaire veld verdeeld in de zin van wetgeving, medische tradities en innovatieprocessen. De verbindende partijen zijn de WHO en de Europese Unie afspraken. De WHO pleit in het gepubliceerde: Traditional Medicine Strategy 2014-2023 voor meer onderzoek naar effectiviteit en veiligheid van de Complementaire zorg, vanuit de gedachte, dat Integrative Medicine bijdraagt tot het optimaliseren van gezondheid, welbevinden en patiëntgerichte zorg. Een nieuwe versie is nog niet uit.

Sinds 2003 is het aantal landen dat hier gehoor aan geeft gegroeid. Nederland is daar sinds 2018 bijgekomen. Het beleid maakt, dat landen de complementaire zorg inbedden in academisch onderwijs en het oprichten van speciale onderzoekcentra.

In de Verenigde Staten en Canada is complementaire zorg op grond van toegenomen bewijsvoering steeds meer geïntegreerd in de reguliere zorg en spreekt men inmiddels van “complementary and integratieve medicine – CIM. Het Consortium of Academic Health Centers for Integrative Medicine – CAHCIM verricht onderzoek op het gebied van complementaire zorg en Integrative Medicine, om deze verder te gaan ontwikkelen en te implementeren. In 2025 zijn meer dan 86 toonaangevende universitaire centra lid van dit consortium, complementaire zorg in ziekenhuizen, verpleeghuizen en GGZ-instellingen).

Voor wat betreft de ontwikkeling van het onderwijs en het beroep staat Nederland niet stil en buiten datgeen wat al ruim 40 jaar de ontwikkeling is, vindt er vanuit het beroepenveld verdere ontwikkeling en professionalisering plaats.

Nationaal
Er is een sterke toename in het aantal chronisch zieken door de leefstijl. Om deze ontwikkeling te beïnvloeden is het belang van preventie meegenomen in de verdere ontwikkeling door benadrukking van de positieve gezondheidszorg. De synthese laat zien dat in Nederland de groei van het aantal mensen met chronische ziekten en comorbiditeit/ multimorbiditeit zal leiden tot een grotere vraag naar zorg. Preventie biedt mogelijkheden om beperkingen, te verminderen. Ook vóordat een ziekte of aandoening manifest

wordt kunnen mensen gemotiveerd worden zich gezond te gedragen, door te werken aan een wederzijdse vertrouwensrelatie, en door gezamenlijk besluiten en doelen te formuleren die passen bij de belevingswereld van de cliënt en zijn omgeving ('Van ziekte en zorg, naar gezondheid en gedrag'; RVZ, 2010).

Sociaal-culturele ontwikkelingen
Sociaal-culturele ontwikkelingen, zoals de toenemende verwachtingen van mondige cliënten en een afnemende beschikbaarheid van mantelzorgers, zullen eveneens leiden tot een grotere vraag naar professionele zorg. De behandelvraag van ouderen zal niet alleen in volume toenemen, de nieuwe generaties ouderen zullen ook andere eisen stellen aan de kwaliteit en beschikbaarheid van de behandeling.

Ondersteuning van zelfmanagement
Ondersteuning van het zelfmanagement van cliënten is een essentieel onderdeel van goede, gestructureerde zorg die de Nederlandse overheid voorstaat. Behandelaars zijn van oudsher gewend om zich vooral te richten op wat mensen niet (meer) kunnen en hebben een evolutie verricht door het bevorderen van zelfmanagement. Dit krijgt meer en meer de aandacht, waarbij weggegaan wordt van de traditionele sterke gerichtheid op behandeling en op het overnemen van zorgtaken. Het zelfmanagement gaat meer en meer versterkt worden.

Ook cliëntenorganisaties zijn steeds actiever met het aanbieden van instrumenten voor zelfmanagement, bijvoorbeeld in de vorm van eHealth tools. Speciale aandacht zal nodig zijn voor de manier waarop zelfmanagement vormgegeven kan worden bij de meest kwetsbare groepen, zoals mensen met dementie, mensen op hoge leeftijd (85+), mensen met complexe problemen, mensen met een zeer lage sociaaleconomische status, mensen die de Nederlandse taal niet goed beheersen, of mensen in de terminale fase. Individuele vaardigheden voor zelfmanagement zullen bij deze mensen eerder beperkt zijn. Zelfmanagement kan dan mogelijk nog wel op het niveau van de familie of het bredere sociale netwerk vorm krijgen

2. Een nieuwe kijk op behandelen

Wat is gezondheid eigenlijk? CAM-Professionals ondersteunen het zelfmanagement van mensen, hun naasten en hun sociale netwerk. Maar dat kan ook gezegd worden van andere zorg- en hulpverleners. Meer dan voorheen zullen zorgverleners en CAM-Professionals hun bijdrage aan de zorg zichtbaar gaan maken in resultaten. Immers: alleen wie de resultaten definieert kan zien of hij het goede doet, kan vergelijken, monitoren, toetsen en bijsturen.

2.1. Gezondheid in de 21ste eeuw

De World Health Organization (WHO) definieerde in 1948 gezondheid als 'een toestand van volledig, lichamelijk, psychisch en sociaal welbevinden'. In oude beroepsprofielen is deze definitie nog een richtpunt voor de zorg.

De definitie is echter niet langer behulpzaam en zelfs contraproductief geworden. Gezondheid op deze manier beschreven is voor de meeste mensen niet haalbaar. Vanuit dit perspectief zou vrijwel de hele wereldbevolking ongezond zijn. Ook om andere redenen is de definitie onwerkbaar geworden. De komende decennia hebben we te maken met een toenemende vergrijzing van de bevolking en een toename van het aantal chronisch zieken. De definitie van 1948 doet geen recht aan het vermogen dat mensen hebben om op eigen kracht het hoofd te bieden aan uitdagingen op lichamelijk, emotioneel en sociaal gebied. Ook met een aandoening, ziekte of beperking is het goed mogelijk een betekenisvol leven te leiden, waarbij er sprake is van welbevinden. Sinds 2011 wordt een andere benadering van gezondheid bepleit: the ability to adapt and self-manage in the face of social, physical, and emotional challenges. Een benadering waarin niet de aandoening (of de afwezigheid daarvan) centraal staat, maar het aanpassingsvermogen van personen en het vermogen tot zelfmanagement, wanneer men te maken krijgt met problemen en uitdagingen op sociaal, lichamelijk en emotioneel gebied. Dit sluit nog beter aan bij de uitgangspunten van behandelen van de CAM-Professional.

2.2. De kern van de CAM-Professional

Het doel van behandelen is het bevorderen van gezondheid, herstel, groei en ontwikkeling, en het voorkomen van ziekte, aandoening of beperking. Dat betekent het krachtig maken van mensen en hen helpen bij het bereiken, handhaven of (opnieuw) verwerven van hun onafhankelijkheid.

Domein
Het specifieke domein van de CAM-Professional is dat van de INTEGRATIEVE behandeling; unieke reacties op en ervaringen van mensen met gezondheid, ziekte, kwetsbaarheid of beperkingen, in welke omgeving of omstandigheid zich zij ook bevinden. Reacties van mensen kunnen lichamelijk, psychisch, sociaal, cultureel of spiritueel van aard zijn, en gaat het om een combinatie hiervan. 'Mensen' wil zeggen: personen van alle leeftijden, families en gemeenschappen, in alle levensfasen.

Behandelen is gericht op de persoon als geheel in zijn of haar context met zijn of haar leefwijze, niet op een bepaald aspect of een specifieke pathologische situatie. Behandelen is gebaseerd op ethische waarden, waarin respect voor de waardigheid, de autonomie en de uniciteit van mensen centraal staat. Behandelen gebeurt in het besef van de unieke relatie tussen de zorgprofessional en cliënt en de persoonlijke

verantwoordelijkheid voor beslissingen en acties. De waarden staan beschreven in de beroepscode en worden uitgedragen door de beroepsverenigingen. Dit betekent commitment aan het partnerschap met cliënten, hun naasten en andere mantelzorgers, en in samenwerking met andere professionals.

2.3. Zelfmanagement

'Zelfmanagement is het individuele vermogen van personen om waar mogelijk gezondheidsproblemen te voorkomen, en, wanneer deze toch optreden: om te gaan met de symptomen, de behandeling, de lichamelijke, psychische en sociale consequenties van de gezondheidsproblemen en aanpassingen in leefstijl. Hierdoor is men in staat om de eigen gezondheidstoestand te monitoren en te reageren op een manier die bijdraagt aan een bevredigende kwaliteit van leven' (vgl. Ursum e.a., 2011).

CAM-Professionals richten zich op het ondersteunen van het zelfmanagement van mensen, hun naasten en hun sociale netwerk, met als doel het behouden of verbeteren van het dagelijks functioneren in relatie tot gezondheid en ziekte en kwaliteit van leven. Cliënten zijn nooit los te zien van hun context. Maatschappelijke verhoudingen, posities en structuren en context gebonden factoren kunnen invloed hebben op de gezondheidstoestand en het ontstaan, het in stand houden of het chronisch worden van ziekten.
Daarnaast spelen persoonlijke factoren een belangrijke rol zoals kennisniveau, copingstijl, opleidingsniveau en inkomen. Er is veel onderzoek beschikbaar waaruit blijkt dat bijvoorbeeld mensen met een hoger opleidingsniveau en een hoger inkomen minder beperkingen ervaren van ziekte dan mensen met een lager opleidingsniveau en een lager inkomen. Hoe sterk omgevingsfactoren de gezondheidsconditie van mensen bepalen blijkt onder meer uit de hogere prevalentie van ziekten en beperkingen en uit de kortere levensverwachting die mensen uit lagere sociaaleconomische klassen hebben.

CAM-Professionals zien mensen in hun context en zoeken vanuit die kennis naar mogelijkheden om de situatie te optimaliseren en problemen te voorkomen. Zij doen dit vanuit het perspectief van de samenhang tussen fysieke, sociale en emotionele factoren, zoals beschreven in de WHO-definitie van gezondheid en zoals uitgewerkt in de ICF[2].

In dit model kan zowel vanuit ziekte vertrokken worden, als vanuit een hulpvraag. Het model gaat uit van de zelfmanagementgedachte: Inzicht in de eigen gezondheidstoestand en dat wat het laat zien.

[2] The ICF model, or the International Classification of Functioning, Disability and Health framework, is a classification system developed by the World Health Organization (WHO) to describe functioning and disability in a person with a health condition.

3. De bekwame CAM-Professional in 2030 - Competentiegebieden

Voor het beschrijven van de bekwaamheid van de CAM-Professional worden volgende de sleutelbegrippen beschreven:

- Context;
- Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid;
- Kennis;
- Vaardigheden.

3.1. Context

Het beroep van de zorgprofessional
Het beroep van de zorgprofessional is een (para)medisch gerelateerd beroep, gebaseerd op het verlenen van zorg in het kader van gezondheid en ziekte, uitgaande van psychosociale en/of natuurgeneeskundige therapievormen.
De CAM-Professional zet zich zowel curatief als preventief in binnen de gezondheidszorg, de psychosociale hulpverlening en maatschappelijk relevante sectoren, met als doel het bevorderen van de gezondheid (vanuit holistisch perspectief) van de cliënt.
De CAM-Professional functioneert zelfstandig en overziet het terrein van de gezondheidszorg en ziekte op hoofdlijnen. Volgens de indeling van de Commissie Alternatieve Geneeswijzen van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid (CAG NRV, publicatie 22/1990) functioneert de CAM-Professional op Hbo-niveau.
Onder CAM-Professional wordt verstaan: een therapeut en zorgprofessional die volledig is opgeleid om te werken met behandelmethodes c.q. praktijkdisciplines die vallen onder de zogenaamde complementaire geneeswijzen en die is ingeschreven in het basisregister en het HBO-register van RBCZ.
De CAM-Professional voldoet aan de competenties zoals omschreven in dit beroepsprofiel en is onderhevig aan het tuchtrecht van TCZ.

Het competentieprofiel van de CAM-Professional
Het geheel van competenties die nodig zijn voor het beroep Integratief zorgprofessional binnen de gezondheidszorg.

Praktijkdiscipline
Praktijkdiscipline is de autonome behandel- c.q. begeleidingsmethode, waartoe de CAM-Professional is opgeleid en waarmee de cliënt met zijn klacht vanuit holistisch perspectief wordt benaderd en behandeld.

Holistisch perspectief
De CAM-Professional behandelt geen ziekten maar de mens als geheel. Het holistisch perspectief van waaruit de CAM-Professional werkt, is gebaseerd op erkenning van de samenhang van het fysieke lichaam en emotionele, mentale, energetische en spirituele aspecten. De CAM-Professional zal, passend bij het eigen bewustzijn en in afstemming op de vraag van de cliënt, al deze aspecten bij zijn behandelingen betrekken.

De zorg verlenende sector
De zorg verlenende sector is het complexe systeem van gezondheidszorg, waarbinnen de CAM-Professional vanuit zowel de eerstelijns- als tweedelijnszorg kan werken, afhankelijk van de situatie van de specifieke cliënt.

De zorgaspecten bestaan uit:

- ***Continue zorg***: de zorg kan voor een lange(re) periode noodzakelijk zijn;
- ***Directe zorg***: direct overleg is mogelijk, waarna een afspraak kan worden gemaakt voor een behandeling en de behandeling kan worden ingezet;
- ***Permanente zorg***: de CAM-Professional dient te zorgen voor een goede bereikbaarheid en een waarnemingsregeling;
- ***Mobiele zorg***: de cliënt gaat meestal naar de praktijk van de CAM-Professional. In bepaalde gevallen moet het ook mogelijk zijn dat de CAM-Professional naar de cliënt gaat;
- ***Integrale zorg***: omvat alle aspecten van zorg: medisch, paramedisch, psychosociaal en verpleegkundig en is daardoor per definitie multidisciplinair. Integrale zorg is dus alleen mogelijk wanneer de samenwerking tussen alle participanten goed wordt georganiseerd. Dit gebeurt door middel van ketenzorg. De CAM-Professional treedt waar nodig in overleg met andere zorgverleners en verleent zorg met een integrale benadering.

3.2. Zelfstandigheid en professionele verantwoordelijkheid

De CAM-Professional heeft in de uitoefening van het beroep professionele verantwoordelijkheid. Dat houdt zowel in verantwoordelijkheid nemen en dragen, als verantwoording afleggen. Verantwoordelijkheid nemen voor de behandeling betekent openstaan voor de behoefte en ervaren problemen van de cliënt en samen nagaan wat in zijn of haar geval 'goede zorg' is. De kern van de individuele professionaliteit en uitvoering geven aan de behandeling is gericht op het goede voor de cliënt. Dat maakt de professionaliteit moreel geladen.

Naast verantwoordelijkheid nemen en dragen is verantwoording afleggen onlosmakelijk verbonden met professionaliteit. Dat houdt in dat de zorgprofessional te allen tijde bereid en in staat is om gemaakte keuzen toe te lichten en te onderbouwen. Dit betreft de cliënt en naasten, en de collega's van eigen en andere disciplines met wie zij in de zorgverlening samenwerkt – soms ook aan de organisatie of aan de beroepsgroep.

Balans van verantwoordelijkheden
De professionele verantwoordelijkheid van alle professionals in de zorg, en dus ook van de CAM-Professional, omvat drie dimensies: functionele, beroepsmatige en persoonlijke verantwoordelijkheid (Commissie Ethiek, 2011; Houtlosser, 2010).

Functionele verantwoordelijkheid is de verantwoordelijkheid die de CAM-Professional heeft in de context de beroepscode, (gedrags-)regels, protocollen, meldcodes, visies op zorg, die mede de functionele verantwoordelijkheid bepalen.

Beroepsmatige verantwoordelijkheid is de verantwoordelijkheid die de CAM-Professional heeft als lid van de beroepsgroep en/of beroepsorganisatie. De beroepsorganisatie voorziet in handreikingen en richtlijnen, die behulpzaam zijn bij het vormgeven aan de beroepsmatige verantwoordelijkheid. Daarnaast zijn er vaak ook op lokaal niveau afspraken met beroepsgenoten over wat zij verstaan onder 'goede zorg'.

Persoonlijke verantwoordelijkheid is de verantwoordelijkheid die elke CAM-Professional heeft naar de persoon van de cliënt; in de zorgrelatie: open te staan voor de zorgbehoefte van de cliënt en de respons van

de cliënt op de geboden zorg en daarop te reageren. Bij de persoonlijke verantwoordelijkheid spelen ook de eigen waarden en normen een rol.

Professionele verantwoordelijkheid is een dynamisch evenwicht tussen deze drie dimensies. In elke situatie maakt de CAM-Professional zelfstandig een afweging van de verschillende verantwoordelijkheden en probeert hierin een balans te vinden. Om die balans te kunnen vinden is het van belang over de nodige over kennis en vaardigheden te beschikken om die afwegingen te maken.

3.3. Bekwaamheid, opleidingsniveau en vereiste competenties

Gelet op de eis dat de beroepsopleidingen voor complementair alternatief zorgprofessionals minimaal op Hbo-niveau moeten zijn, is er gekeken naar een vergelijkbare niveauformulering uit de beschrijving van het Nederlands nationaal kwalificatiekader van de NLQF. Daartoe is gekeken naar de ‘beschrijvingen leerresultaten gereguleerde kwalificaties’. Deze beschrijvingen zijn geformuleerd in termen zoals ze in de verschillende onderwijssectoren worden gebruikt en omvatten de kenmerkende elementen gekoppeld aan niveau 6 het bachelor niveau met ontwikkeling naar de master; niveau 7.

'Competentie' is een synoniem van 'bekwaamheid'. In de CanMeds hanteert men het begrip 'competentie'. De wet BIG spreekt consequent van 'bekwaamheid'. In dit profiel gaat de voorkeur uit naar het begrip competentie als combinatie van kennis, vaardigheden en beroepshouding. Moet hier nog ergens een introductie van de CanMeds-rollen, anders komt het zo uit de lucht vallen.

CanMed Rollen van de CAM-Professional	***Competenties***
De CAM-Professional als Behandelaar: Vakinhoudelijk handelen.	• Zelfstandigheid • Integreren • Samenwerken
De CAM-Professional als Communicator:	• Communiceren • Informeren • Integriteit
De CAM-Professional als Samenwerker	• Samenwerken • Coachen
De CAM-Professional als Reflectieve professional	• Interactief leervermogen • Inspireren • Zelfontwikkeling
De CAM-Professional als Gezondheidsbevorderaar	• Client- en klantgerichtheid
De CAM-Professional als Organisator	• Ondernemerschap • Organiseren
De CAM-Professional als Professional en kwaliteitsbevorderaar	• Zelfsturing • Integratief

3.4. Kennis en vaardigheden en de CanMEDS-rollen

Elk competentiegebied wordt beschreven, de CanMEDS-rollen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en staan allemaal in het teken van de centrale rol van de CAM-Professional: namelijk de behandelaar. Per rol staan de *competenties* omschreven en de *kennis* en de *vaardigheden* vereist voor het toepassen van de rol.

3.4.1. Behandelaar

De CAM-Professional behandelt de cliënt met de vakinhoudelijke kennis en vaardigheden binnen het eigen deskundigheidsgebied; behandeldiscipline.

Competenties

- ***Zelfstandigheid***
  - Vanuit het perspectief van de cliënt worden care en cure geïntegreerd aangeboden ter bevordering van de continuïteit en kwaliteit van de zorg. Hierbij wordt een zelfstandige behandelrelatie aangegaan met de cliënt.
  - Zelfstandige behandelverantwoordelijkheid geeft vorm aan het behandelproces van de cliënt door het aangaan van een zelfstandige behandelrelatie binnen het eigen deskundigheidsgebied.
- ***Integreren***
  - Het gaat hierbij om een integraal proces: van hypothesevorming of diagnostiek, het opstellen van het behandelplan met de daarbij behorende interventies en het evalueren en afsluiten van de behandeling. Onderdeel van de behandelrelatie is het bepalen van de grenzen als gesteld in de wet Big.
  - Verantwoordelijkheid (hier hoort iets te staan over samenwerken)
  - Is verantwoordelijk voor het eigen handelen binnen het cliënten-proces en het ondernemerschap.
  - In alle gevallen bewaakt de CAM-Professional scherp de grenzen van het deskundigheidsgebied en bekwaamheid. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt uitsluitend bij de CAM-Professional zelf. Indien de zorg die een cliënt nodig heeft de eigen bekwaamheid te boven gaat, wordt doorverwezen en/of andere disciplines geconsulteerd.

Dit best-practice en/of evidence based-werken is kenmerkend voor het beroep van CAM-Professional; voor de voorbehouden handelingen is een wettelijke basis aangegeven.

De CAM-Professional is een autonome en verantwoordelijke zorgprofessional, die bij individuele cliënten een persoonlijke afweging maakt, op basis van eigen onderzoek een probleemanalyse en hypothese of diagnose bepaald en op basis daarvan een behandelplan maakt en uitvoert.
CAM-Professionals handelen hierin autonoom en zelfbewust en gaan uit van hun individuele bekwaamheid.

De wijze waarop aan deze zelfstandige behandelrol van de CAM-Professional in de praktijk vorm en inhoud wordt gegeven is afhankelijk van de gemaakte afspraken, binnen samenwerkingsverbanden (multidisciplinair) of als medebehandelaar.

Kennis
De CAM-Professional heeft kennis van

- Het menselijk functioneren, ziekten en behandeling algemeen en specifiek voor het eigen specialisme binnen de context;
- Medische en/of psychosociale basiskennis;
- De ‘state of the art’ van het specialisme waarin zij werkzaam is;
- Gezondheidsverschillen op basis van sociaaleconomische status;
- Specifieke vakinhoudelijke en medische kennis;
- Farmacologie;
- Best practice en evidence-based practice, actuele richtlijnen en protocollen;
- Het proces van diagnosestelling tot behandeling en afronding;
- Wet- en regelgeving die van toepassing is in de integrale gezondheidszorg en op het therapeutisch handelen;
- Ontwikkelingspsychologie, levensfasen van de mens, coping stijlen; - principes van zelfmanagement.

Vaardigheden
De CAM-Professional kan

- Doelgericht informatie verzamelen door observatie, zelfstandig lichamelijk onderzoek en aanvullende diagnostiek;
- Hypothese of diagnostiek formuleren op basis van klinisch redeneren;
- Hypotheses of differentiaaldiagnose stellen;
- Een behandelplan opstellen;
- Diagnostische, zorgprofessionalistische en preventieve interventies uitvoeren;
- Gestelde doelen evalueren;
- De voortgang van een behandeling bewaken;
- Een follow-up organiseren (vervolgbehandeling/ nazorg);
- Zelfstandig een behandeling afsluiten;
- Actuele (wetenschappelijke) informatie in de praktijk toepassen;
- Doorverwijzen naar anderen bij het optreden of aanwezig zijn van rode, gele, blauwe en/of zwarte vlaggen;
- Zelfmanagement bevorderende strategieën toepassen;
- Omgaan met verschillende copingstijlen;
- Cliënten en hun naasten informeren en begeleiden.

3.4.2. Communicator

De CAM-Professional communiceert met de cliënt en anderen op basis van helderheid, transparantie en openheid.

Competenties

- ***Communiceren***
  - Draagt zorg voor een effectieve communicatie met de cliënt, communiceert vanuit het perspectief van de cliënt en interpreteert informatie in de juiste context.
  - Communiceert waar nodig en gewenst met verschillende disciplines en op verschillende niveaus binnen de sociale kaart.
  - Zorgt voor een adequate verslaglegging en overdracht van gegevens.
- ***Informeren***
  - Maakt gebruik van informatie- en communicatietechnologie en ondersteunt de cliënt bij het zoeken naar betrouwbare (online) informatie over diagnose en behandeling.
- ***Integriteit***
  - Streeft naar een effectieve behandelrelatie, betrekt de cliënt en zijn naasten in de besluitvorming en integreert hun mening in het diagnostisch proces.
  - Communiceert met de cliënt en zijn naasten, op basis van gelijkwaardigheid, over het diagnostisch proces, de behandelfase en mogelijke alternatieven, zodanig dat de verwachtingen van (de resultaten van de) behandeling realistisch zijn en de cliënt op grond daarvan een keuze kan maken.
  - Adviseert over leefstijl, zingeving en kwaliteit van leven.

Kennis

De zorgprofessional heeft kennis van

- Alle vormen van informatie- en communicatietechnologie die van belang zijn voor het verlenen van adequate zorg;
- Verschillende gesprekstechnieken en niveaus van communiceren;
- Wet- en regelgeving inzake informatieoverdracht.

Vaardigheden

De zorgprofessional kan

- Een samenwerkingsrelatie met cliënt en diens naasten opbouwen en onderhouden;
- Zich in het perspectief van de cliënt verplaatsen;
- Effectief communiceren met en over de cliënt (verslaglegging, cliëntbespreking, overdracht etc.);
- Uitstekend formuleren, mondeling en schriftelijk, vaktaal in gewone mensentaal omzetten;
- Communiceren op inhouds-, procedure- en procesniveau;
- Gesprekstechnieken aanpassen aan de zorgvrager (begripsniveau, achtergrond, lichamelijke en psychische toestand, beleving);
- Adviseren en instrueren;
- Omgaan met moderne informatie- en communicatietechnologie en sociale media;
- Op basis van de eigen expertise vertrouwen creëren bij de cliënt.

3.4.3. Samenwerkingspartner

De CAM-Professional functioneert voor de cliënt en anderen als samenwerkingspartner op basis van gelijkwaardigheid.

Competenties

- ***Samenwerken***
  - Werkt op basis van gelijkwaardigheid als zelfstandig behandelaar, eventueel samen met andere zorgprofessionals en stemt dan de taken zorgvuldig en doelmatig met hen af.
  - Maakt heldere afspraken met de cliënt binnen het deskundigheidsgebied en waar nodig worden andere beroepsbeoefenaren in consult geroepen.
  - Adviseert waar nodig over de financiering van de gezondheidszorg en de sociale kaart.
  - Verleent consult vanuit haar eigen deskundigheid en betrekt hierbij het cliëntenperspectief.
  - Adviseert gevraagd en ongevraagd.
  - Wanneer de zorgvraag van de cliënt de eigen deskundigheid overstijgt wordt doorverwezen, daarbij zorgdragend voor de kwaliteit en continuïteit van de behandeling.
- ***Coachen***
  - Heeft een adviserende, coachende en instruerende rol naar de cliënt.

Kennis

De zorgprofessional heeft kennis van

- De reikwijdte van het eigen deskundigheidsgebied, de deskundigheid van zorgkundigen, zorgprofessionals, artsen en andere disciplines;
- Wet- en regelgeving inzake behandelen;
- De organisatie van de gezondheidszorg en eventuele ketenprocessen en/ of zorgpaden;
- De sociale kaart van de eigen regio;
- Netwerken binnen en buiten de eigen setting;
- Samenwerkings- en eventuele teamprocessen;
- Actuele zorgstandaarden en handreikingen daarin.

Vaardigheden

De zorgprofessional kan

- Plannen en organiseren;
- Samenwerken met de cliënt en zijn naasten;
- Samenwerken met verschillende disciplines op verschillende niveaus;
- Zichzelf positioneren als zelfstandig behandelaar voor cliënten;
- Efficiënt en effectief overleggen, vanuit een collegiale en open met samenwerkingspartners;
- Omgaan met verschillen in opvatting en zienswijze;
- Omgaan met moderne informatie- en communicatiemiddelen en sociale media.

3.4.4. Reflectieve professional

De CAM-Professional integreert best practice en wetenschappelijke componenten in de behandeling en draagt zorg voor eigen groei en ontwikkeling op basis van reflectie en feedback.

Competenties

- ***Interactief leervermogen***
  - Heeft een reflectieve en lerende houding en is hierin een rolmodel voor anderen. Is gericht op kennis delen en levert bijdragen aan de deskundigheid van collega's en andere zorgprofessionals.
  - Speelt een actieve rol in het opleiden van toekomstige beroepsgenoten, in de praktijk en op hogescholen/opleidingen/trainingen en cursussen.
  - Volgt met regelmaat geaccrediteerde bij- en nascholing, nationaal en internationaal, zowel op gebied van het klinisch handelen binnen het eigen deskundigheidsgebied, als gericht op de andere competentiegebieden.
- ***Inspireren***
  - Bevordert de ontwikkeling en implementatie van kennis en kunde binnen het beroep, specialisatie en het eigen deskundigheidsgebied.
  - Stimuleert kennisuitbreiding binnen de specialisatie en het eigen deskundigheidsgebied door het uitvoeren van (multidisciplinair) onderzoek of door participatie in onderzoek, geïntegreerd in de cliëntenzorg.
  - Vertaalt uitkomsten van onderzoeken naar de beroepspraktijk.
  - Publiceert en werkt mee aan (wetenschappelijke) publicaties.
- ***Zelfontwikkeling***
  - Kwaliteit verbeteren door intercollegiale toetsing met (collega-)zorgprofessionals of andere beroeps-beoefenaren met wie wordt samengewerkt.
  - Is goed op de hoogte van recente wetenschappelijke ontwikkelingen binnen het eigen specialisme en deskundigheidsgebied en beoordeelt (wetenschappelijke) informatie kritisch.

Kennis

De zorgprofessional heeft kennis van

- Leerprincipes, begeleidings- en instructiemethoden;
- De principes van Evidence Based Practice en kennisontwikkeling;
- Verschillende onderzoeksdesigns en de uitvoering van (multidisciplinair) onderzoek;
- Evidence Based Richtlijnontwikkeling (EBRO-methode);
- Epidemiologie;
- Didactiek van het leren op de werkplek, coaching en intervisie;
- Procedures met betrekking tot collegiale toetsing;
- Methoden voor de implementatie van nieuwverworven kennis en vaardigheden binnen het eigen deskundigheidsgebied.

Vaardigheden

De zorgprofessional kan

- Kennis overdragen en collega's van eigen en andere disciplines adviseren;
- De toegevoegde waarde van het eigen handelen onderbouwen in termen van het beschikbare bewijs (best practice/ evidence based practice) en kosteneffectiviteit;
- Een verbinding leggen tussen de beroepspraktijk en de wetenschap;

- Nieuwe interventies ontwikkelen op basis van resultaten van praktijkonderzoek;
- Trends herkennen (in voorkomende problemen) en nieuwe aanpakken bedenken;
- Onderzoeksvragen formuleren, ontleend aan de beroepspraktijk;
- Een onderzoeksdesign uitwerken en (multidisciplinair) onderzoek uitvoeren;
- Vaardigheden op gebied van eigen manieren van leren/ vak bijhouden toepassen;
- Uitkomsten van onderzoek en ontwikkeling presenteren;
- Eigen deskundigheid op peil houden via reflectie op eigen handelen, feedback van collega's, lezen van vakliteratuur, volgen van (geaccrediteerde) scholing, nationale en internationale congressen, intercollegiale toetsing en intervisie;
- Een bijdrage leveren aan het leerklimaat van werkplekken waar wordt behandeld.

3.4.5. Gezondheidsbevorderaar

De CAM-Professional past het maatschappelijk handelen als gezondheidsbevorderaar klantgericht toe.

Competenties

- ***Klantgerichtheid***
  - Helpt individuele en groepen cliënten hun weg te vinden in het gezondheidszorgsysteem en toegang te krijgen tot de juiste zorg op het juiste moment.
  - Bevordert het vermogen van de cliënt om als kritisch consument op te treden (empowerment gericht op zelfmanagement).
  - Behartigt de belangen van de individuele cliënt of specifieke cliëntengroepen en draagt bij aan het maatschappelijk debat daarover.
  - Signaleert gezondheidsrisico's bij cliënten(groepen), waaronder risico's ten aanzien van de cliëntveiligheid, binnen het specialisme op individueel, organisatie- en maatschappelijk niveau en onderneemt gericht actie om hier invloed op uit te oefenen.
  - Houdt zich aan meldcodes bijvoorbeeld bij signalen van mishandeling en verwaarlozing, kan deze bespreekbaar maken en coacht zorgprofessionals hierop.
  - Volgt de berichtgeving in de media over inzichten en tendensen met betrekking tot het eigen specialisme.
  - Implementeert de kwaliteitseisen uit wet- en regelgeving in het zorg- en behandelproces.

Kennis

De zorgprofessional heeft kennis van

- Nationale en internationale gezondheidszorgsystemen en –beleid;
- Leefstijl en gedrag, sociale netwerken en zelfmanagement;
- Cultuurgebonden opvattingen over gezondheid, ziekte en zorg;
- Epidemiologie;
- Preventie en gezondheidsvoorlichting, gezondheids- en gedragsdeterminanten;
- Principes van beïnvloeding van gedrag en gedragsverandering;
- Maatschappelijke trends binnen doelgroepen;
- Kwaliteitseisen uit wet- en regelgeving;
- Overheidsbeleid op het gebied van cliëntveiligheid.

Vaardigheden
De zorgprofessional kan:
- Optreden als belangenbehartiger van de cliënt of cliëntengroepen;
- Gezondheidsrisico's signaleren (individueel, op organisatie- en maatschappelijk niveau);
- Beleid en interventies ontwikkelen gericht op preventie en vroeg signalering;
- Het sociaal netwerk rondom een cliënt versterken;
- Resultaten van epidemiologisch onderzoek interpreteren.

3.4.6. Leider - organisator

De CAM-Professional plant en organiseert de onderneming en het cliëntproces rekening houdend met de mogelijkheden van de cliënt en zichzelf.

Competenties
- ***Ondernemerschap***
  - Is zelfstandig ondernemer of onderdeel van een zelfstandige onderneming en functioneert vanuit een zelfstandige behandelverantwoordelijkheid.
  - Is gesprekspartner van de beroepsvereniging en in die zin gesprekspartner van zorgverzekeraars.
  - Kan zelfstandig productieafspraken maken, denkt mee over de gewenste kwaliteit van zorg en kosteneffectiviteit en levert de daarvoor benodigde gegevens aan.
- ***Organiseren***
  - Heeft het cliënten proces goed georganiseerd met de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en werklast.
  - Heeft de financiële zaken op orde en kan financiële verantwoording afleggen; heeft kennis van financiële aspecten.
  - Heeft de mogelijkheid zich samen met andere beroepsbeoefenaren zelfstandig te vestigen.
  - (Re)organiseert behandelprocessen voor een betere beschikbaarheid en continuïteit van zorg, beperking van wachttijd voor de cliënt en grotere kosteneffectiviteit.
  - Maakt daarbij optimaal gebruik van de mogelijkheden van de moderne technologie en houdt daarbij rekening met de mogelijkheden van de cliënt.

Kennis
De zorgprofessional heeft kennis van
- De wettelijke kaders van zelfstandige behandelverantwoordelijkheid en de eigen bevoegdheden;
- Zorgbekostiging en kosteneffectiviteit;
- Organisatievormen en –principes in de zorg;
- Ondernemen en zelfstandige praktijkvoering;
- E-health; toepassing van de moderne informatie- en communicatietechnologie ten dienste van de gezondheidszorg;
- Formele en informele relaties, macht en gezag, invloeden en beïnvloedingsmogelijkheden binnen relaties en organisaties;
- Macro-economische ontwikkelingen en wijzen van bekostiging van de zorg (publiekprivaat);
- Strategische meerjaren-agenda van de overheid in de zorg.

Vaardigheden
De zorgprofessional kan:
- Informatie leveren voor en onderhandelen over productie met zorgverzekeraars;
- De eigen beroepsgroep vertegenwoordigen en positioneren binnen de organisatie;
- Cliënten processen organiseren en (her)inrichten;
- Individueel en/of met beroepsgenoten en/of andere zorgprofessionals een zelfstandige praktijk of groepspraktijk opzetten en organiseren;
- Projectmatig en procesmatig werken.
- Voert een adequate praktijkadministratie op orde is.
- Voert een goede praktijkvoering, tijdsplanning voor cliëntencontact, administratie en bedrijfsvoering.
- Werkt conform de (wettelijke) eisen, normen, richtlijnen en protocollen;
- Zorgt voor de randvoorwaarden van de praktijk, zoals voorraadbeheer, archivering, schoonmaak en onderhoud; goed bereik van de praktijkruimte;
- Maakt een inschatting van de opbrengsten en uitgaven;
- Kan omgaan met risico's en onzekerheden.
- Handelt klachten zorgvuldig af en gebruikt de bevindingen voor Veilig Incident Melden, intervisie en kwaliteitsverbetering.

3.4.7. Kwaliteitsbevorderaar
De CAM-Professional is kwaliteitsgericht in de eigen praktijk en naar de maatschappij toe.

Competenties
- ***Zelfsturing***
  - Sturing geeft aan haar vak en permanent werkt aan persoonlijke en professionele ontwikkeling.
- ***Integratief***
  - Levert eerlijke, oprechte en betrokken wijze hoogwaardige cliëntenzorg, met aandacht voor de integriteit en autonomie van de cliënt.
  - Biedt transparantie en legt verantwoording af over het eigen professioneel handelen.
  - Kent de grenzen van de eigen competenties
  - Werkt aan de profilering en professionalisering van het specialisme en participeert in beroeps- en belangenverenigingen.
  - Heeft een innovatieve en initiatiefrijke beroepshouding.
  - Zorgprofessionals organiseren zich krachtig in professionele netwerken.

Kennis
De zorgprofessional heeft kennis van
- Kwaliteitskaders voor de zorg;
- De beroepscode;
- De professionele standaarden en richtlijnen;
- Actuele wetenschappelijke inzichten binnen het eigen expertisegebied;
- De visie van de beroepsgroep op goede zorg en de rol van zorgprofessionals;
- De visie van het eigen specialisme;
- Medisch-ethische, juridische en maatschappelijke ontwikkelingen;
- Beroepsgroepen en beroepsorganisaties, ook internationaal.

Vaardigheden

De zorgprofessional kan

- Visie op kwaliteit van zorg uitdragen;
- De beroepsgroep positioneren in de gezondheidszorg;
- Zich positioneren als zelfstandig behandelaar van cliënten;
- Omgaan met de verantwoordelijkheden van zelfstandig behandelaar;
- Het eigen handelen kritisch beoordelen;
- Omgaan met feedback en professioneel feedback geven;
- Ethisch verantwoord handelen vanuit mededogen en compassie;
- Professioneel leiderschap tonen.

4. Werkveld en organisatie

Het beroep van een zorgprofessional is een (para)medisch gerelateerd beroep gebaseerd op het verlenen van complementaire zorg in het kader van gezondheid en ziekte, uitgaande van complementaire principes en therapievormen.

Deze therapievormen zijn gebaseerd op moderne natuurwetenschappelijke inzichten, op inzichten uit de psychologie, op traditionele, energetische en empirische kennis en zijn best practice en/of evidence based.

Om tot een plaatsbepaling van de CAM-Professional binnen het geheel van de gezondheidszorg te komen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De CAM-Professional zet zich zowel curatief als preventief in binnen de gezondheidszorg, de psychosociale hulpverlening en de maatschappelijk relevante sectoren, kortom op die plaatsen waar vraag is naar en/of behoefte is aan andere dan reguliere werkwijzen;
- De CAM-Professional functioneert zelfstandig en overziet het terrein van de gezondheidszorg en ziekte op hoofdlijnen. Volgens de indeling van de Commissie Alternatieve Geneeswijzen van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid (CAG NRV, publicatie 22/1990) functioneert de CAM-Professional op hbo-niveau, ofwel op NLQF-niveau 6;
- De CAM-Professional staat binnen de zorgverlening in relatie tot anderen, namelijk de cliënt, diens omgeving, verwijzers en andere zorgverleners c.q. andere zorgprofessionals;
- In het complexe systeem van de zorg verlenende sector, is de plaats van de CAM-Professional niet binnen één lijn onder te brengen. De CAM-Professional beweegt zich in de eerste- en tweedelijns zorgverlening. Een zorgprofessional werkt afhankelijk van de individuele cliënt in één lijn of in combinaties van deze lijnen. In dit kader is er sprake van samenwerking tussen arts en de CAM-Professional, of wordt er in multidisciplinair verband gewerkt;
- De CAM-Professional kan zonder verwijzing van een arts direct en zelfstandig worden geconsulteerd; ook kan doorverwijzing plaatsvinden door andere zorgverleners uit de verschillende lijnen van de gezondheidszorg.

Een zorgprofessional dient zich te houden aan de wetgeving die van toepassing is op het werkterrein van de CAM-Professional.

Wet WGBO (Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst)
Hoewel de WGBO formeel niet van toepassing is op zorgprofessionals die werken met complementaire geneeswijzen, wordt van de CAM-Professional verwacht dat conform deze wet te werk te gaan. Concreet betekent dit:

- Een behandelingsovereenkomst waarin diagnose, doel, aard en verwachtingen van de behandeling worden aangegeven, is een voorwaarde voor behandeling. Dit kan schriftelijk met handtekening van de cliënt of zijn/haar vertegenwoordigers of mondeling met een aantekening hiervan in het dossier van de cliënt.
- Bij kinderen onder de twaalf jaar dienen de ouders of voogd schriftelijk toestemming te geven voor de behandeling. Bij kinderen van 12 tot 16 jaar dienen beide ouders in te stemmen met de behandeling. Weigeren zij dit, maar blijft het kind in de behandelwens volharden en is het voor diens welzijn nodig, dan kan er alsnog behandeld worden. Cliënten van 16 jaar en ouder zijn bekwaam een behandelingsovereenkomst met de CAM-Professional aan te gaan.

- De CAM-Professional licht de cliënt duidelijk in over wat het therapeutisch onderzoek en de behandeling behelst, plus de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen. Bij kinderen onder de twaalf jaar dient dit te gebeuren conform hun bevattingsvermogen.
- De CAM-Professional dient de cliënt te informeren over eventuele risico's van de behandeling.
- De cliënt dient toestemming te geven voor verrichtingen voortvloeiend uit de behandelingsovereenkomst.
- De CAM-Professional dient toestemming te hebben van de cliënt in geval er informatie over de cliënt aan derden wordt verschaft. In geval van waarneming is de CAM-Professional wel gerechtigd informatie van de cliënt aan de waarnemer te verstrekken.

Wkkgz - Wet kwaliteit klachten en geschillen zorg
De werkzaamheden van de CAM-Professional vallen onder de Wkkgz. Concreet betekent dit dat de CAM-Professional:

- Kan verwijzen naar een klachtenfunctionaris die in een vroeg stadium kan bemiddelen bij een eventuele klacht en deze tot een voor alle betrokken partijen bevredigend einde kan brengen;
- Vanaf 1 januari 2017 geregistreerd staat bij een Geschillencommissie voor Complementaire Alternatieve Gezondheidszorg die is goedgekeurd door het ministerie van VWS;
- Een register bijhoudt van (bijna-)incidenten.

WBP -Wet Bescherming Persoonsgegevens
De CAM-Professional:

- Moet aangemeld zijn bij de Autoriteit Persoonsgegevens.
- Meldt de cliënt wat hij met de verzamelde gegevens doet.
- Mag alleen die gegevens verzamelen en verwerken die noodzakelijk zijn voor de behandeling.
- Geeft de cliënt het recht de geregistreerde gegevens, betrekking hebbende op zijn/haar persoon, in te zien en indien nodig te corrigeren.
- Geeft de cliënt heeft recht op vernietiging van zijn/ haar dossier tenzij er een psychische indicatie is.

Wet Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
De CAM-Professional is bij deze wet verplicht om te beschikken over een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling en de kennis en het gebruik daarvan te bevorderen, onderscheidenlijk die meldcode te hanteren (verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling).

Medicatieverandering
De CAM-Professional mag op geen enkele wijze de medicatie veranderen die de cliënt van de behandelend arts(en) voorgeschreven heeft gekregen. De behandelend arts(en) kunnen na overleg met cliënt en eventueel met de CAM-Professional de medicatie wijzigen. Als een cliënt uit eigen beweging veranderingen in de medicatie aanbrengt is de CAM-Professional daarvoor niet verantwoordelijk.

Geheimhoudingsplicht
De zorgprofessional, die enig geheim waarvan men weet of redelijkerwijs vermoed dat deze uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift dan wel van vroeger ambt of beroep, verplicht is het te bewaren, opzettelijk schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie (Wetboek van Strafrecht, art. 272)

Gedegen cliëntdossier

De CAM-Professional richt een dossier in over de behandeling van de cliënt. Hij houdt daarin aantekeningen bij van de gegevens omtrent de gezondheid van de cliënt, uitgevoerde verrichtingen en neemt, indien aanwezig, andere relevante stukken daarin op. Dit dossier wordt bewaard volgens de wettelijke bewaartermijnen.